

Dokument nr. 8:58

(2006-2007)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Øyvind Korsberg, Per Willy Amundsen, Torbjørn Andersen og Tord Lien

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Øyvind Korsberg, Per Willy Amundsen, Torbjørn Andersen og Tord Lien om å gi kommunene vetorett mot vindmølleutbygging

Til Stortinget

BAKGRUNN

Det har de siste årene vært en betydelig økt interesse for utbygging av vindmølleparker. Dette har blant annet bakgrunn i høyere strømpriser, økende underbalanse i kraftforsyningen, prospekter for flere direkte og indirekte støtteordninger, positive politiske signaler, samt teknologiutvikling.

Stortingsflertallet har tidligere spesielt fremhevet vindkraft som en miljøvennlig og fornybar ressurs, i tillegg til at den kan redusere Norges store avhengighet av vannkraft. Bondevik II-regjeringen satte en konkret målsetting for bygging av vindkraftverk tilsvarende 3 TWH innen 2010. Også Stoltenberg II-regjeringen har gitt uttrykk for at vindkraft skal være et satsingsområde.

Forslagsstillerne mener de rikspolitiske uttalte målsettinger ikke må resultere i at lokaldemokratiet blir oversett. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) ga 19. februar 2007 konsesjon til Statkraft Development AS vedrørende byggingen av Selbjørn kraftverk i Austevoll, til tross for at et enstemmig kommunestyre i Austevoll vedtok 14. desember 2006 at kommunen ikke ville ha vindmøllene. Kommunen vedtok samtidig støtte til tre mindre vindkraftprosjekt på Stolmen, Kvalvåg og Store Kalsøy.

Forslagsstillerne anser dette som et alvorlig angrep på lokaldemokratiet, og det skaper presedens som medfører konsekvenser for langt flere enn dem som blir rammet av dette vedtaket i Austevoll.

Det er søkt konsesjoner for flere tusen vindmøller langs norskekysten, mange av disse møter betydelig motstand lokalt. Når Regjeringen ved NVE nå etablerer praksis med tvang, vil det få konsekvenser for mange lokalsamfunn langs kysten. En slik praksis vil etter forslagsstillernes mening være et alvorlig angrep på lokaldemokratiet. Det er et paradoks at sentrale myndigheter forsøker å nekte kommunene å gi tillatelse til å bygge naust og sjøhus, men tvinger dem til å tillate vindmølleparker de ikke vil ha.

Behovet for ny kraft i Norge er betydelig. Olje- og energiminister Odd Roger Enoksen har ved flere anledninger påpekt at Norge har en negativ kraftbalanse i normalår. Løsningen på kraftutfordringen er like fullt ikke bruk av tvang i enkeltkommuner for å bygge vindmøller. Forslagsstillerne viser til at flere kommuner er positive til vindkraftanlegg, og at lokalisering av slike prosjekt bør legges dit. I tillegg finnes det hundrevis av småkraftprosjekt rundt i landet som kan bygges ut. Disse vannkraftutbyggingene representerer som regel langt mindre miljøinngrep, og de trenger som regel langt mindre eller ingen økonomisk støtte fra staten for å la seg realisere. Vannkraft er også med på å støtte effektbalansen i nettet etter som det alltid kan kobles inn. I og med at vindkraft bare produserer én av tre timer i løpet av året, kan de ikke sies å ha den samme verdien i forhold til å støtte opp i områder med effekt-utfordringer. Regjeringens vedtak om vern av Vefsna indikerer at Regjeringens prioritering av tiltak vedrørende kraftsituasjonen er høyst selektiv. Kraftutbygging av Vefsna, i tråd med den miljøtilpassete utbyggingen som prosjektert i "Muligheter Helgeland", kunne ha gitt 1,3 TWH ny vannkraft. Når linjen fra Helgeland til Nordmøre blir ferdigstilt, ville denne utbyggingen vært et verdifullt bidrag for å avhjelpe kraftkrisen i Midt-Norge.

Vindkraft kan være et bidrag til økt kraftproduksjon. Foreløpig er vindkraft en forsvinnende liten del

av kraftproduksjonen i Norge. Til nå er det bygd ut ca. 0,9 TWH vindkraft. Nå tyder derimot mye på at vi står foran ønsker om ny utbygging av vindkraftproduksjon.

Ifølge Dagens Næringsliv (DN) 9. november 2005, har "statlige subsidier ført til vindmølleprosjekt for 15 milliarder kroner". Tre TWH vindkraft er konsesjonsbehandlet og klar til å bygges ut, mens tre TWH er til konsesjonsbehandling og vil bli avgjort i løpet av ett år. Ytterligere 21 TWH er meldt inn, men DN melder at bare en mindre del av dette vil komme til konsesjonsbehandling. Man regner med at forannevnte tall vil medføre minst 3 350 nye vindmøller langs kysten. Til sammenligning er det beregnet at utbygging av småkraftverk har et potensial på inntil 25 TWH, mens opprusting av kraftverk og nye større vannkraftverk har et potensial på 18 TWH. I tillegg nevner DN at: "det meste av den aktuelle vannkraften har lavere utbyggingskostnader enn vindkraften". Det samme konkluderer forskerne Arild Hervik og Lasse Bræin fra Møreforskning med i en rapport til Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO). Regjeringens støtteordning for fornybar energi har riktignok medført at mange vindkraftprosjekter blir lagt på is, men den prinsipielle problemstillingen som forslagsstillerne reiser, er viktig å få avklart.

Miljøkonfliktene i forbindelse med vindkraftprosjekt øker. Derfor kan vi anta at langt flere situasjoner vil oppstå tilsvarende den i Austevoll. Flere naturvernorganisasjoner frykter at naturinngrepene ved bygging av vindmøller i mange tilfeller er vel så store og større enn ved bygging av vannkraft eller småkraft, sett i forhold til mengden kraft som blir produsert. Ifølge Norsk Telegrambyrå A/S (NTB) 6. november 2005 mener lederen i Norges Naturvernforbund, Lars Haltbrekken, at vindkraftbransjen og NVE har lagt seg på en linje som provoserer opinionen unødvendig, og at det på den måten skapes en unødvendig motstand mot vindkraft. Norges Miljøvernforbund sendte 27. oktober 2005 et brev til miljøvernministeren med krav om utarbeidelse av en samlet plan for vindkraftanlegg. De viser til at store arealer inngrepsfrie naturområder går tapt, og at det går med rundt 200 daa ved bygging av en 70 MW vindpark.

Ny forskning viser at naturinngrepene ved bygging av vindmøller er vel så store og større enn ved bygging av miljøtilpasset vannkraftutbygging eller småkraft, sett i forhold til mengden kraft som blir produsert. For eksempel er vanlige gasskraftgeneratorene på mellom 800 og 1000 MW, mens en stor vindmølle typisk er på bare 2-3 MW. I tillegg kan en gasskraftgenerator gå kontinuerlig med full effekt, mens

vindmøller er avhengig av vindstyrken. Det trengs dermed 134 vindmøller à 2,5 MW (3000 timer brukstid) for å produsere 1 TWh strøm. I forhold til et 800 MW gasskraftverk trengs det dermed nesten 1 100 store vindmøller (2,5 MW) for å produsere tilsvarende mengde kraft. Dersom vindforholdene bare tillater 2 500 timer drift, så trengs hele 1 280 vindmøller for å dekke opp for et gasskraftverk.

NVE er delegert myndighet til å treffe vedtak om å bygge og drive vindkraftanlegg for å sikre nasjonale interesser innenfor energisektoren. NVE har, som nasjonal konsesjonsmyndighet, mulighet til å sikre nødvendig samordning mellom prosjekter og vurdere prosjekter opp mot hverandre. Anlegg med spenning over 1 000 V krever konsesjon etter energiloven.

NVEs behandling etter energiloven samordnes med den kommunale planbehandlingen av det enkelte prosjekt, i henhold til "retningslinjer for planlegging og lokalisering av vindkraftverk". NVE har, i medhold av energiloven, myndighet til å fastsette hvilke vilkår et vindkraftverk skal bygges og drives etter.

I konsesjonsbehandlingen av vindkraftprosjekter skal NVE ivareta både miljøhensyn og tekniske/økonomiske hensyn og foreta en helhetlig vurdering av om de positive virkningene av et omsøkt vindkraftverk er større enn de negative. En slik vurdering vil være en avveining av ulike hensyn, og vil hovedsakelig måtte basere seg på faglig skjønn.

Forslagsstillerne mener innspill fra lokaldemokratiets folkevalgte representanter bør legges så tungt til grunn at det kan fungere som veto i de saker hvor kommunen ikke ønsker vindkraftanlegg.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

forslag:

I

Stortinget ber Regjeringen fremme nødvendige lovforslag som medfører at det ikke gis konsesjon til vindkraftanlegg uten vertskommunens samtykke.

II

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om eventuelt ønskede lovendringer som avklarer hvilke kriterier for utbygginger som eventuelt er av så stor nasjonal betydning at det rettferdiggjør unntak fra vedtaket i pkt. I.

29. mars 2007